

Det skandinaviske nationaløkonomiske Møde i Malmø.

Det fjerde skandinaviske nationaløkonomiske Møde, som efter Bestemmelsen egentlig skulde været afholdt i Kristiania, blev paa Grund af Industriudstillingen i Malmø forlagt til denne By og afholdt Tirsdag den 26de til Torsdag den 28de Juli. Da Dagbladene have leveret ret udførlige Referater af de i disse Dage førte Forhandlinger, skulle vi her indskrænke os til kortelig at gjengive Gangen i Forhandlingerne og Hovedresultaterne af disse.

Den første Dag havde Mødet en saa godt som udelukkende svensk Karakter, idet Valgene til Folkethinget holdt de fleste danske Deltagere tilbage og Norge i det Hele saa godt som slet ingen Del tog i det hele Møde, i alt Fald aldeles ikke i Forhandlingerne. I den første Forhandling, om Indretningen af repræsentative Myndigheder for Handel og Industri og om en Samvirken mellem disse Myndigheder i de tre skandinaviske Lande, tog dog for Danmarks Vedkommende Nationalbankdirektør Levy Ordet, medens den følgende Forhandling førtes udelukkende mellem svenske Deltagere. Uagtet det nævnte Forhandlingsemne blev omhyggeligt indledet af Mødets svenske Sekretær, Herredshøvding Westman,

Det skandinaviske nationaløkonomiske Møde i Malmø.

Det fjerde skandinaviske nationaløkonomiske Møde, som efter Bestemmelsen egentlig skulde været afholdt i Kristiania, blev paa Grund af Industriudstillingen i Malmø forlagt til denne By og afholdt Tirsdag den 26de til Torsdag den 28de Juli. Da Dagbladene have leveret ret udførlige Referater af de i disse Dage førte Forhandlinger, skulle vi her indskrænke os til kortelig at gjengive Gangen i Forhandlingerne og Hovedresultaterne af disse.

Den første Dag havde Mødet en saa godt som udelukkende svensk Karakter, idet Valgene til Folkethinget holdt de fleste danske Deltagere tilbage og Norge i det Hele saa godt som slet ingen Del tog i det hele Møde, i alt Fald aldeles ikke i Forhandlingerne. I den første Forhandling, om Indretningen af repræsentative Myndigheder for Handel og Industri og om en Samvirken mellem disse Myndigheder i de tre skandinaviske Lande, tog dog for Danmarks Vedkommende Nationalbankdirektør Levy Ordet, medens den følgende Forhandling førtes udelukkende mellem svenske Deltagere. Uagtet det nævnte Forhandlingsemne blev omhyggeligt indledet af Mødets svenske Sekretær, Herredshøvding Westman,

bragte Forhandlingen ikke noget stort Resultat; med overvejende Majoritet blev vel Indlederens Forslag om, at Mødet skulde udtale sig for Ønskeligheden af, at saadanne repræsentative Forsamlinger skulde tilvejebringes i alle tre Lande og en regelmæssig Forbindelse mellem disse finde Sted, vedtaget; men den stedfindende Diskussion berørte ikke nærmere de Enkeltheder i Ordningen, som det dog vilde være af Vigtighed at faa klaret, idet den dels holdt sig til Spørgsmaalet om, hvorvidt Handelskamrene skulde oprettes ved Lov eller ad Frivillighedens Vej, dels blev ført ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Handel og Industri havde saadanne Fællesinteresser, at de kunde have en fælles Repræsentation, hvad der benægtedes fra de svenske Industridrivendes Side, hvis Ordfører i denne Sag var Grev Strømfelt. Den Modsætning imellem Handel og Industri, som saaledes alt under den første Diskussion kom til Orde, gjorde sig i det Hele stærkt gjældende paa Mødet og synes at vidne om, at der hos de svenske Industridrivende hersker et noget begrænset Syn paa disse Forhold. Vi ere overbeviste om, at en Forsamling af danske Industridrivende aldrig vilde have gjort sig skyldig i en saadan Miskjendelse af Handels Betydning for Industrien, som aabenbarede sig igjennem Grev Strømfelts Udtalelser, der dog fandt en ikke ringe Tilslutning hos Mødets svenske Deltagere. At Handelen først og fremmest spørger om Konsumenternes Interesser og søger at fyldestgøre disses Krav ved Tilførsel af udenlandske Varer, som den indenlandske Industri kunde ønske at levere, men som den efter Konsumenternes Formening ikke leverer tilstrækkeligt gode eller tilstrækkeligt billige, og at dette kan være ubehageligt og generende nok for de paagjældende Industridrivende, der

ikke se sig i Stand til at fyldestgøre de Krav, Konsumenterne i saa Henseende stille, er ganske sandt; men herfra at ville drage den Slutning, at Handel og Industri ikke have fælles Interesser, er dog temmelig stærkt og vidner ikke om noget synderlig udviklet Blik for de forskellige Samfundsvirksomheders indbyrdes Forhold. Thi det er klart, at det paa den anden Side netop væsentlig er Handelsstanden, hvis energiske og omsigtige Virken skal skaffe de Industridrivende den Afsætning paa fremmede Markeder, som er deres almindelige Attraa og som de alle spejde saa ivrigt ud efter; og at netop en saadan dygtig Handelsvirksomhed kan hjælpe en Industri frem, der ellers i mange Punkter er uheldig stillet og savner væsentlige Betingelser for at kunne maale sig med Udlandets Industri, ville sikkert de fleste danske Industridrivende erkjende. At Handel og Industri ved Siden af disse fælles Opgaver ogsaa have deres Særinteresser og at hver af dem kan ønske disse repræsenterede, er noget Andet; men det maa bestemt benægtes, at der skulde være en saadan bestemt Modstrid i Interesser, at en Fællesrepræsentation maatte anses for unaturlig og urimelig.

Ogsaa i den første Dags anden Forhandling mærkedes det vel meget, at Forhandlingen førtes fra et særligt svensk Standpunkt: Danske Deltagere vilde vistnok have gjort et noget andet Syn paa Udvandringen og dens Indflydelse paa de skandinaviske Landes Erhvervsgræne gjældende end det, der synes fremherskende i Sverige. Det skal villigt erkjendes, at Spørgsmaalet præsenterer sig under noget forskjellig Belysning i de to Lande; medens Udvandringen fra Danmark hidtil ikke har antaget større Dimensioner, end at den væsentlig maa siges paa en gavnlig Maade at have givet Luft, hvor Til-

væxten ellers let vilde være bleven følt som altfor stor, er Udvandringen fra Sverige foregaaet efter en saa stor Maalestok, at Befolkningen i længere Tid næsten er holdt stagnerende derved, og de Beløb baade af personlig Arbejdskraft og af Kapital, som derved unddroges Landet, ere følelige nok for dette. Fra c. 4,160,000 Indb. i 1866 voxede Befolkningen kun til c. 4,168,000 i 1870 — altsaa en Tilvæxt i 4 Aar af (knap) 8000 paa en Befolkning af over 4 Mill. Og i de sidste Aar synes Udvandringen atter at have taget et betydeligt Opsving, saa at en lignende Stagnation maaske vil vise sig igjen. At et Land kun nødigt ser et saa stort Antal arbejdskraftige Personer drage bort, og det tildels netop paa det Tidspunkt, da de ved deres Arbejdsvirksomhed skulde begynde at yde Erstatning for de ikke ubetydelige Beløb, som ere medgaaede til deres Opfostring og Opdragelse, er naturligt nok, og de Beregninger, som fra Amerika anstilles over Størrelsen af den overordentlige Fordel, som en Indvandring af saadanne paa andre Landes Bekostning opdragne Arbejds kræfter bringer det, bidrage selvfølgelig til, at man i de Udvandredes Hjemstavn bliver tilbøjelig til at opgjøre Regnestykket i modsat Retning, som et ligesaa stort Tab. Der kan dog imidlertid ogsaa gjøres forskellige modstaaende Betragtninger gjældende, som ikke ret kom frem paa Mødet. Maa det saaledes end erkjendes, at det i og for sig er beklageligt, at Hjemlandet ikke formaar at fastholde disse Skarer og byde dem tilfredsstillende Sysselsættelse og Ærhverv, og maa det end anses for ønskeligt, at dette i større Omfang kunde blive Tilfældet ved Bortryddelsen af Hindringer og Skranker for Erhvervsforholdenes bedre Udvikling, saa maa det paa den anden Side fastholdes, at det, naar det engang maa

betragtes som givet, at der ikke er Plads for en saa stor Tilvæxt, maa anses for langt heldigere, at denne ved at drage bort giver Plads for en ny Opvæxt og Folkeformerelsen saaledes kan vedblive nogenlunde uforstyrret i det tilvante Omfang, end om en fuldstændig Standsning i denne bliver nødvendig, hvad enten den da finder Sted ved en tiltagende Dødelighed eller ved en stadig Forringelse i Antallet af dem, der kunne gifte sig, saa vel som en aftagende Fødselshyppighed. Og den Kraft, som Landet saaledes skiller sig ved, er jo ingenlunde helt tabt; idet den flytter Scenen for sin Virksomhed til et andet Sted, hvor Betingelserne herfor ere gunstigere, hjælper den dér til at frembringe det Overskud af Næringsmidler, som Amerika har at tilbyde de gamle Lande. Imidlertid fandt jo Forslaget om at foretage særlige Skridt til at udfinde Midler, der kunde standse Udvandringen, heller ikke Tilslutning, og den Resolution, der blev vedtaget om, at den bedste Maade, hvorpaa Udvandring kan forebygges, er at tilvejebringe Forandringer i Næringslovgivningen, hvorved Adgangen til Arbejde kan lettes, er der jo i og for sig Intet at sige imod, — naar den blot forstaaes paa rette Maade. Men naar henses til den Side, hvorfra Forslaget til denne Resolution fremkom, og de Udtalelser fra beslægtede Standpunkter, der gik forud, kan det maaske nok anses for noget tvivlsomt, hvilke Forandringer i Næringslovgivningen man nærmest har haft for Øje.

Forhandlingerne om Møntforholdene er der for saa vidt mindre Grund til at dvæle ved her, som Tidsskriftet foran bringer Hovedforedraget *in extenso*, og den dertil knyttede Diskussion indskrænkede sig til kortere Udtalelser, den ene af Præsident Wörn, der temmelig

stærkt urgerede den lidet heldige Indflydelse, som den almindelige Overgang til Guldfoden havde øvet paa de kommercielle og industrielle Forhold ved at fremkalde en Stigning i Guldets Værdi, der fik sit Udtryk i jævnt dalende Priser, den anden af Prof. Scharling, der, idet han ganske sluttede sig til denne Betragtning, som han udførligt havde søgt at begrunde i sin for to Aar siden her i Tidsskriftet optagne Artikel om Aarsagerne til de daarlige Tider, paa den anden Side gjorde gjældende, at de skandinaviske Landes Deltagelse i Bevægelsen henimod Guldfod kun i en saare ringe Grad havde bidraget til at skjærpe og forværre de paapegede Ulemper, og at Møntreformen i hvert Fald havde bragt de skandinaviske Lande langt større Fordel end Tab. Uden at foreslaa nogen egentlig Resolution æskede og fik Taleren Forsamlingens Anerkjendelse heraf saa vel som af, at der fra de tre nordiske Rigers Side ikke kunde være Tale om at tiltræde andre Forslag paa den internationale Møntkonference end saadanne, der i Lighed med Etatsraad Levys gik ud paa at give Sølv et en mere udstrakt Anvendelse som Skillemønt og som Funderingsbasis for smaa Sedler.

Medens Mødet saaledes paa dette Omraade ubetinget fastholdt den af det foregaaende Møde i Kjøbenhavn 1872 vedtagne Resolution til Gunst for Guldmøntfodens Indførelse, fandt man ingen Anledning til at opretholde det paa nysnævnte Møde udtalte Ønske om, at der under normale Forhold ikke udstedes mindre Banksedler end saadanne, som i Værdi svare til Møntenheden i Guld, tagen to Gange (altsaa 20 Kroner). Vel blev der aldeles ikke vedtaget nogen ny Resolution med Hensyn til dette Spørgsmaal, idet det besluttedes ikke nu at optage en Diskussion herom; men saa meget fremgik dog klart af

den korte Forhandling om, hvorvidt dette Spørgsmaal skulde drøftes nu eller udskydes til næste Møde, at man i det Hele erkjendte, at det næppe var rigtigt at opretholde den tidligere Beslutning. Det maa da ogsaa sikkert erkjendes, at Spørgsmaalet i hvert Fald trænger til en fornyet og indgaaende Drøftelse, inden man godkjenner hin Beslutning paa Ny; thi det maa erindres, at den dengang blev fattet paa en Tid, da man endnu slet ikke havde prøvet Guldmøntsystemet og ingen Erfaringer havde om, hvilken Brug der under dette vilde blive gjort af Sedler og Skillemønt. Det er da ogsaa ganske karakteristisk, at, medens det i 1872 særlig var Etatsraad Levy, som udtalte sig stærkt imod de smaa Sedler, har han nu, som det vil ses af foranstaaende Foredrag, i Paris fremsat Forslag om at give Sølv et større Anvendelse som Skillemønt, men saaledes, at det kunde repræsenteres ved Sedler, der altsaa maa blive mindre end Guldmønt-Enheden. Det er da ogsaa klart, at det gjør en meget stor Forskjel, om Talen er om ufunderede Sedler eller om Sedler, for hvilke der haves fuld Valuta; men i 1872 blev denne Forskjel næppe tilstrækkelig fremhævet, og derfra skrev det sig maaske, at Udtalelserne imod de smaa Sedler blev saa uforholdsmæssigt stærke. Nu, efter at vi have vænnet os til Guldmøntsystemet, vil der vistnok hos Mange være et temmeligt levende Ønske om at faa Sedler, mindre end Guld-Tikronen, og det er i hvert Tilfælde vistnok et stort Spørgsmaal, om man ikke langt hellere maatte gaa til Indførelsen af Femkronesedler end til de nu i Sverige indførte Guld-Femkronestykker.

Den korte Diskussion som førtes om Ønskeligheden af at skaffe Kursen paa Kroner noteret paa Udlandets Børs, viste utvivlsomt, at der næppe var stor Grund til

at virke herfor. Navnlig syntes Etatsraad Tietgens Udtalelser at gjøre det klart for Tilhørerne, at det omtrent forholder sig dermed som med Forholdet imellem Barometret og Vejret. Man faar ikke godt Vejr, fordi man trykker Kvægsølvet opad i Barometret, men bliver Vejret godt, saa stiger Kvægsølvet af sig selv. Paa samme Maade synes der næppe at være Grund til at antage, at der vil opnaaes bedre Kurs paa Kronevexler og Krone-mønt i Udlandet, fordi der udføres en regelmæssig Notering heraf, men at derimod et nøjere Handelssamkvem og en mere almindelig Fremkomst af Kronevexler paa Udlandets Børser naturligen vil lede til en regelmæssig noteret Kurs paa dem.

Hovedgjenstanden for Mødets Forhandlinger var Toldforholdene imellem de tre nordiske Riger. I denne Forhandling var baade Sverige og Danmark godt repræsenteret; men Opfattelsen var ulige mere ensartet hos de danske end hos de svenske Medlemmer. Fra svensk Side deltog i Forhandlingen Præsident Wörn, Landshøvding Grev Sparre, Red. Dr. Herslow, Prof. Nathorst, Generaltolddirekteur Bennich, Generalmajor Bjørnstjerna, Brønderiejer Smith og Kammerherre Fahnehjelm, fra dansk Side Prof. Falbe-Hansen, Grosserer C. Hage og Etatsraad Tietgen, medens Prof. Scharling frafaldt Ordet paa Grund af den fremrykkede Tid. Det var øjensynligt, at det almindelige Spørgsmaal om Frihandel eller Beskyttelse var det, som det laa de svenske Medlemmer mest paa Sinde at faa opgjort, medens de danske Talere alle skjøde dette Spørgsmaal til Side for at dvæle ved det af Wörn fremdragne Emne: Muligheden af at faa en til den svensk-norske Mellemrigslov af 1874 svarende Ordning gennemført i Forholdet

mellem alle tre Riger. Wärns med stor Sagkundskab udarbejdede Foredrag vilde i og for sig have egnet sig særdeles vel til Grundlag for en saadan Forhandling; men desværre var det for danske Tilhørere lidt vanskeligt at følge denne Taler, og i det Hele var hans Foredrag altfor meget opfyldt af Enkeltheder, til at Hovedresultaterne med fuld Styrke kunde gjøre sig gjældende. Paa den anden Side maa det erkjendes, at det til Bedømmelse af Spørgsmaalet, om Mellemrigsloven har været til Gavn for Norge og Sverige eller om den mulig kun har været til Gavn for det ene Land og da hvilket, er nødvendigt at betragte Forholdene i det Enkelte; thi kun derved viser det sig klart, paa hvilke Omraader Loven har øvet sine Virkninger. Som det vil erindres, var man før Lovens Gjennemførelse navnlig i Norge noget bange for, at det i industriel Henseende mindre udviklede Land skulde blive trykket af Sveriges mere fremskredne Industri. Det er derfor af særlig Interesse at bemærke, at de af Wörn anførte statistiske Data godtgjorde, ikke blot at Mellemrigsloven har bevirket en betydelig Forøgelse af Vareomsætningen imellem de to Lande, men tillige, at denne større gjensidige Import ingenlunde synes at have virket trykkende til nogen af Siderne, og at det navnlig, dersom der kan paavises nogen Forskjel i Henseende til den Fordel, de to Lande have haft af Loven, da snarest er den, at det i industriel Henseende mindre udviklede Land har haft den største Fordel. Dette synes alt at fremgaa af Tallene for den samlede Omsætning, skjønt disse Tal naturligvis ikke ere bevisende, eftersom det netop er Forholdene i det Enkelte, hvorpaa det væsentligt kommer an. Men ret karakteristisk er det dog, at medens Importen fra Sverige til Norge i 1875—79 kun er stegen

til 6,85 Mill. Kr. fra 6,71 Mill. Kr. i 1869—73, er derimod Importen fra Norge til Sverige stegen fra 10,39 Mill. Kr. til 13,86 Mill. Kr. Tages nu Hensyn til, at Aarene 1870—73 vare særdeles gode og livlige Omsætningsaar, medens Aarene efter 1875, og særlig 1878—79, vare meget trykkede Aar, tør man, selv om Pengenes Værdiforandring tages med i Betragtning, nok gaa ud fra, at Loven har bevirket en forøget Omsætning imod, hvad der ellers vilde have været. Men en mere detailleret Undersøgelse godtgjør dette aldeles utvivlsomt for en Del særlige Omsætningsgjenstandes Vedkommende. De nærmere Enkeltheder i saa Henseende maa søges i det fuldstændige Referat af Mødets Forhandlinger, som forhaabentlig om ikke altfor lang Tid vil komme til at foreligge trykt. Her maa det være nok at fremhæve, at Præsident Wärns Anskuelser fandt fuld Tilslutning fra dansk Side, og vi tør næsten fremsætte den Paastand, at der næppe var et dansk Medlem af Mødet, der stemte for den af Grev Sparre foreslaaede Resolution, medens derimod Alle sluttede sig til det af Wärn indbragte Forslag, hvorefter Mødet besluttede at opfordre Regeringerne til at virke hen til, at de Udgifter, som tyngte paa Vareomsætningen imellem de skandinaviske Riger, formindskes eller ophæves.

X.